

Hlava

Martin Rybák

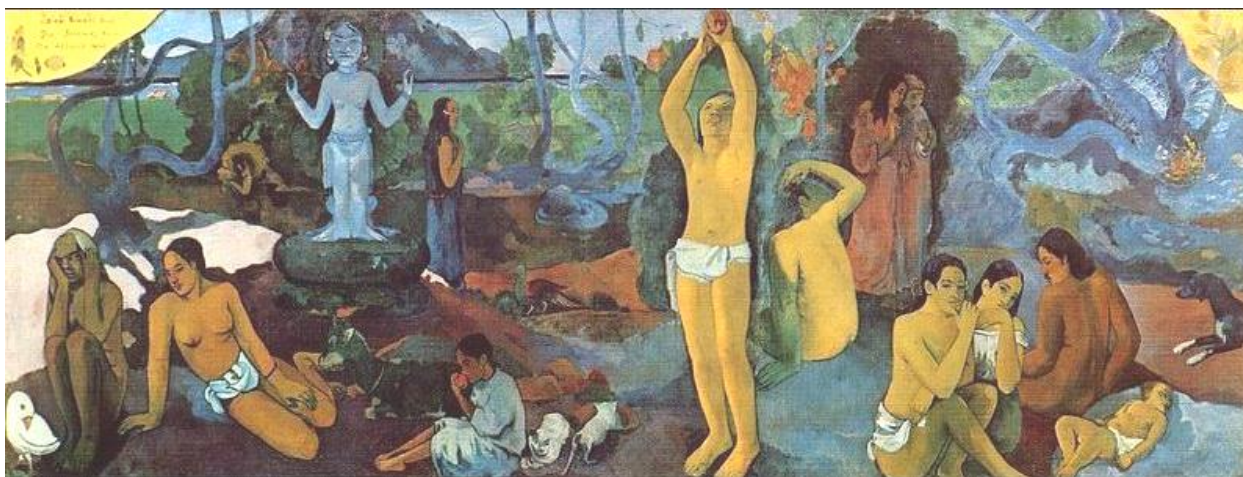
Toto dílko bylo vydáno pod laskavou záštitou Ministerstva promyšlených informací a správy osvitů Republiky Vesele

Copyright © M. Rybák 2010

Veškeré kopírování a šíření tohoto spisku je dovoleno na základě výslovného písemného povolení Ministerstva promyšlených informací Republiky Vesele, které bude uděleno pouze po doručení kolku rázu útočného a pod podmínkou, že bude zisk spravedlivě předán autorovi. Neoprávněné kopírování, vytrhování z kontextu napodobování, persifláže všeho druhu, zesměšňování a kritizování bude postihováno ve shodě se zákony Republiky Vesele do hrdel a statků.

Alešovi

Sem by se hodil nějaký poučný citát. Při nechuti mých dětí k citátům musím od tohoto pravidla upustit, přesně v duchu výroku jisté Jan Grover Žádná pravidla neexistují.

Paul Gauguin, *Odkud jdeme, kdo jsme, kam kráčíme*

Úvod

Nejprve nutno vysvětlit, proč Hlava. Hlava je výraz pro kdeco, od té dvaadvacáté až po křížovou nebo dokonce hlavu imbusovou. Proto se musí užívat upřesňující pojmy a eufemismy, jako třeba *palice dubová* nebo *hlavička*. Zdá se, že hlava by měla být raději jen jedna – alespoň jsem dosud neviděl, že by někdo nabízel šroubky se dvěma hlavami. Zajímavé je, že nejvíc vadí hlavy dvě. Když se narodí tele se dvěma hlavami, nikdo se roz-hodně neraduje. Nemluvě o dvouhlavém lvu – už i dva ocasy se mi zdají poněkud

nevkusně pře-hnané množství. I každý trochu dbalý drak má hlavy aspoň tři. Jedinou výjimku, která mě napadá, představují dvouhlavé karty na mariáš.

Hlava to nemá vůbec snadné. Tak třeba hřebíku se trefujeme vždy na hlavičku, někdo se na ni staví, jiný po ní skáče, jsou i takoví, kteří ji ztratí – ti jsou na tom docela dobře proti těm, jež o ni přijdou. Tak o těchto hlavách nemluvím. Jde o Hlavu, totiž o hlavu rodiny, a to je vážná věc. HR se lze stát na to tata, někdy i dříve, je proto třeba být nachystán. Předkové se o to starali,

dnes se na to kašle a rodina, základ státu, vypadá podle toho a stát taky.

Takový prvorozený šlechtický synek to měl na talíři denně. Od mala musel papat pod přísným dohledem předků, pověšených ve zlacených rámech. V tomto ohledu byla tvá výchova velmi zanedbaná; jak jsem zjistil, o předcích nevíš vůbec nic. Sem by se na závěr hodil nějaký pěkný citát na téma jako že kdo nezná svůj původ, kořeny a tak vůbec, bude opakovat chyby svých předků, na něž by ovšem zase až tak hrdý být nemohl, kdyby věděl... No co se dá dělat, když citáty jsou pasé.

Počátek

S počátkem je potíž, ale člověk by měl alespoň vědět, kde se tu vzal, když už neví, kam směřuje. Počátek je zahalen tajemstvím, a už je na světě problém: Aby mohl být zaha-

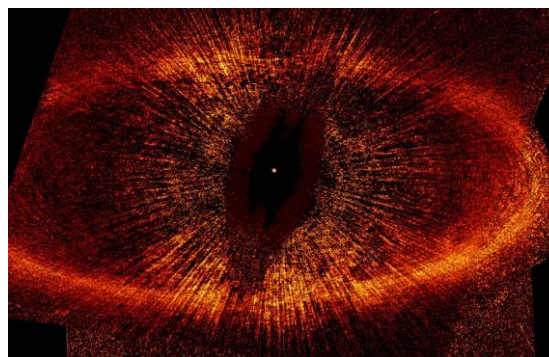
len, muselo zde ono tajemství být dříve než počátek, což jaksí nejde. Problém neřeší ani tvrzení, že na počátku bylo Slovo. Vůbec nevíme které, což může někomu velmi vadit, a máme z toho navíc problém s dinosaury. A to nemluvím o zvláštní úchylce Stvořitele, totiž o broucích.

Pravdou je, že nechceme-li věřit ve Stvořitele, těžko budeme hledat důvody, proč věřit ve fyziky. Ale když oni moc krásně manipulují se světelnými roky, černými dírami, entropií i Planckovými škálami, a přitom jsou tak skromní, otevřeně přiznávají, že o devětadevadesáti procentech vesmíru nejsou schopni říct vůbec nic – tím se žádná jiná víra nemůže pochlubit. Takže budou mít zřejmě pravdu, navíc se pojistili vymyšlením tolika teorií, že jich je víc než protonů v našem vesmíru a jedna prostě *musí* být správná (a když ne v našem, tak určitě v některém z mnoha dalších vesmírů, které si k tomu vynalezli tak nějak bokem).

Takže prostor (či spíše čas, to tehdy bylo skoro to samé) se nějak rozpěnil a logicky umožnil, aby se objevil čas, který byl potřeba k tomu, aby vznikly všechny ty vesmíry. Taky se ovšem mohl rozpěnit čas a udělat prostor, kdo to může vědět. Fyzici tedy v žádném případě, protože sice mají dvě teorie, které jsou obě naprosto přesně ověřené, ale bohužel z nich jednoznačně vyplývá, že rozhodně nemohou být správné obě dvě najednou.

Zatím proto fyzici mlží řečmi o desetirozměrném prostoru, ale faktem je, že někdy okolo 10^{-34} s po tom, co vznikl čas a vůbec všechno a taky se skvěle podařilo se vypořádat s antihmotou, vesmír škytl a rozletěl se. Pro představu, o co šlo, si porovnej velikost protonu se zeměkoulí. (A pro ty, co ve škole nedávali pozor: kdyby byl atom velký jako Brno, proton by byl asi jako jablko. Vesmír je od té doby fakt jedno velké prázdno.) Pak už to tak dramatické nebylo. Během první vteřiny se vytvořila všechna jádra atomů, zatím ale jen vodíku, po minutě se z poloviny stalo helium (což se dnes amatérsky snažíme napodobit ve vodíkové bombě) a pak už skoro nic, jen to celé chladlo a expandovalo mnohonásobnou rychlostí světla. Až po pár miliónech let to začalo být zajímavější. To už existovaly galaxie a v nich hvězdy, z nichž se staly supernovy, které dokázaly dávné sny alchymistů realizovat - nejprve přepálily helium postupně až na železo, pak vybuchly a rozptýlily se jako mračna prachu.

Z čehož plyne, že na otázku po prapůvodu rodiny i její hlavy fyzika odpovídá: no přece v supernově. Zeměkoule sice ještě neexistovala, jenže materiál tu už byl, a s ním začátek chemie. Času bylo dost, ještě nějakých deset miliard nijak příjemných let výbuchů, srážek a expanze trvalo, než kondenzovalo Slunce, Země vychladla a mohla se objevit DNA. Jakmile tu jednou byla, sežrala všechno ostatní živé a začala se rozpínat sebezničujícím tempem. Vyvinula k tomu rafinované postupy, jako drápy, parazity, sex, kusa-

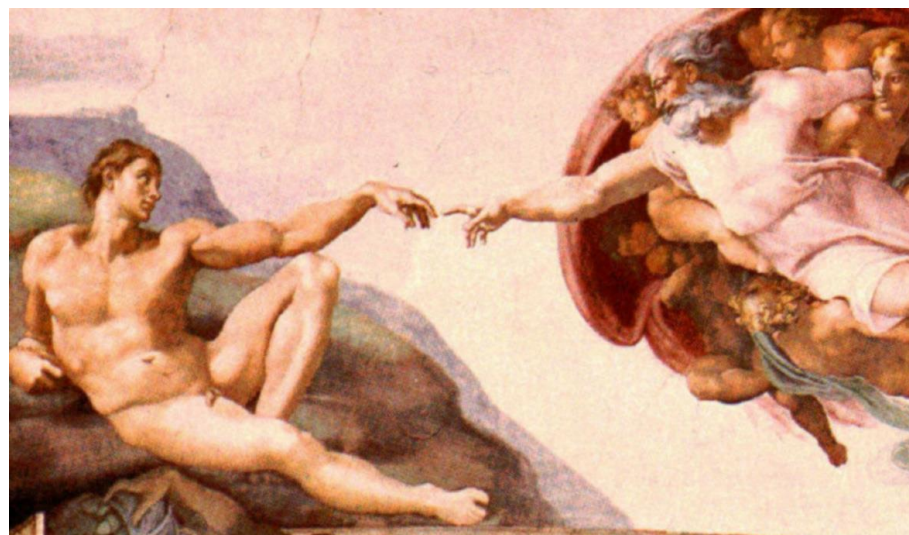
dla, žihadla, chapadla a další roztomilosti. Pár set milionů let stačilo, objevila se tu hlava a v ní cosi, co se nakonec zvrtilo v mozek. Mозek si do toho už nechtěl nechat kecat a myslel si naivně, že teď se bude vyvíjet po svém. Fyzici se zcela vážně domnívají, že to vše jen proto, aby se dosáhlo nejvyššího cíle – totiž zplodit fyziky.

Napřed to vypadalo docela pěkně, vše se množilo, žralo a pralo jak o závod. Nakonec se však prosadila stará pravda, totiž že pokrok posunují dopředu nejrychleji lenoši, protože se jim nechce dělat. Každý už viděl uhnaného geparda nebo upoceného koně, ale zadýchaný šimpanz? Marx se krutě zmýlil: opici nepodlidštila práce, ale nechť k ní.

Je snad jasné, co z toho pro HR plyne.

Prehistorie

Prvních třináct miliard let jsme úspěšně vyložili a teď už zbývá těch několik málo století, která by měla Hlavu skutečně zajímat. Je tu však potíže. Historici tuhle naši rodinu nějak zanedbali, starajíce se pouze o věci vcelku podružné. Je smutné, že máme hromadu informací o konzumaci ředkvi při stavbě pyramid a ještě nevíme,

čím se živili naši nepříliš vzdálení příbuzní. Až moderní věda (i když tím si nejsem moc jist) vyzkoumala, že budeme asi z keltské krve. Není to žádná výhra, neboť tak usoudila z toho, že máme typickou keltskou chorobu, projevující se na šlachách prstů. Dobrá zpráva je, že to není z klávesnice a dá se to operovat vcelku snadno.

Kromě domněnek něco málo ještě víme: traduje se, že první předek, na něhož si vzpomněli jiní předci, byl jakýsi poručík rakouské císařské armády, který na sebe upozornil (nedá se říci, že se proslavil) tím, že převedl svůj oddíl přes zamrzlý rybník. Problém spočíval v tom, že to bylo při ústupu, jak vojáci od nepa-

měti říkají útěku z bojiště, a že se mu při tom většina vojáků utopila, když se led prolomil. Je jasné, že to nebyl žádný zbabělec, neboť přes rybník pochodoval neohroženě v čele, dokonce možná o dost velký kus před ostatními. A přirozeně netáhl dělo, když byl šarže.

Vlastnosti tohoto předka jsou v rodinných genech dodnes. Z druhé strany to už tak jasné není, dokoupilovská větev se ani tak nevine jako spíše rozrůstá do šířky. Zjevně se jí nedařilo nijak špatně, i když píle a šetrnost, která vedla k úspěšnému množení majetků, pozemků a gruntů byla tu a tam narušena nějakou tou babičkou, která zděděnou hospodu zase propila a obnovila tak přirozenou rovnováhu věcí.

Vidíte ten problém? Zatímco historie se oficiálně vine jako řeka, vývoj rodiny připomíná spíše plíseň nebo houbu. Ať už se vyjde od praotců a pramáti nebo se sledují linie do minulosti, vždy se to rozplizne do změti strýčků, tetiček a vzdálených bratranců. Velmi dobře chápu národy, které svoji historii redukovaly pouze na potomstvo z mužské strany – naprosto rozumný přístup.

Pokud tedy někomu bude chybět polovina genealogického stromu, tak tohle je vysvětlení (a taky o ní moc nevím, ptejte se Zuzky). Vypožoroval jsem pouze, že se tu kříží charaktery usedlé s povahami dobrodružnými. Dobře je to vidět na Ivě a Zuzce – hádejte, která je ta usedlejší? Přestože Zuzka je spíš po otci, vliv Formánků je krásně vidět. Formánkovi, to je vůbec radost pro genetika. Srovnejte Lídu a Andulu, nebo Jindru a jeho bráchu. Když jsme přijeli na kterékoliv letiště a zmínil jsem jméno Formánek, všude starého Jindru znali a přidali nějakou historku. (Na vysvětlenou – nemám na mysli Ruzyň, ale malá letištěátka, kam nás vodí přítel Mirek. Jednak je Mirek blázen do letadel, jednak tvrdí – oprávněně – že na každém letišti mají pivo a příjemné posezení. A Jindra, mimo to, že byl námořní jachtař, byl i šéfem brněnského letiště a letecký inspektor, který řešil nemálo průšvihů sportovních letců.)

Přízeň z otcovy strany se dá zjednodušeně charakterizovat slovem měšťáci, na rozdíl od venkovských předků babičky Věrušky, kteří vesměs vyrostli na vesnici a vlastnili pozemky, i když nebyli přímo sedláci, ale třeba obchodníci či doktoři.

Vojáci

Aby se některá větev příbuzných necítila odstrčená, vezmu to raději po generacích. Pradědečky a prabáby vynechám, protože o nich nevím v podstatě nic. Na rozdíl od Kolbena a Daňka nezanechali svým dědům nic takového, aby to z nich udělalo lumpy, kromě nějakých těch polností a domů a jiných nemovitostí, akorát tu hospodu prý prababička propila. Začnu u dědečka Františka Rybáka, 6.11.1875 - 25.7.1942, který byl, jak jinak, voják a dotáhl to na plukovníka, takže se mu v rodině familiárně říká kolonel. Předpokládám, že byl odněkud z Čech, protože v Plzni žily tři staré tety, které tam měly dům a každá vkladní knížku na sto tisíc, o které ovšem při měnové reformě přišly (což byla příhoda ve všech větvích naší rodiny poměrně běžná). Možná to měla být věna – stejně jim k ničemu ty peníze nebyly, nejspíš zůstaly starými pannami. Pamatuji se jen na dvě z nich. Nejmladší byla učitelka a musel jsem jí psát k Vánocům. Ten dopis se mi pak vždy vrátil s červeně opravenými chybami. Nejstarší Baruška byla nejhodnější a vždy, tj. dvakrát, mě vzala do mléčného baru na koktejl, což v té době byla luxusní novinka, která tehdy do Brna ještě nedorazila.

Dědeček kolonel se oženil s babičkou Vilemínou, která byla o devět let mladší. Tu si jako jedinou pamatuji, i když už jako stařenku, která nevstávala ze svého křesla a nějaké vnouče jí bylo ukradené. Jak se jmenovala ze svobodna není důležité, mám pocit, že Zatzka, pocházela ale z Vídně, kde její rodina vlastnila nějaké činžáky, které se staly posléze vítaným zdrojem příjmů, bohužel velmi skrovných, o což se postaral dílem vídeňský správce domu, dílem dělení mezi sourozence a bratrance. Bolševici je však nemohli jen

tak sebrat, a pokud z nich něco chtěli mít, museli udělovat výjezdní doložky do Rakouska. Jeden strýc vídeňské větve byl malíř a zůstalo nám po několik olejů, které se mi silně nelíbí.

Vídeňská teta už se jmenovala vlastnila s manželem tiskárnu, která krachovala už v šedesátých letech, ale protože si nějak neplatili důchodové pojištění, musela je uživit až do smrti. Nikdy jsem jim nerozuměl ani slovo kromě *schrecklich*, mluvili hrozným vídeňským dialektem. Byli to kapitalisté skutečně velmi sedření, zjevně vykořisťovali sami sebe. Jejich syn Franz, taky tiskař, se na rodinný podnik vykašlal a šel dělat ke mnohem schopnější konkurenci. Párkrát byl obchodně i v Brně.

Starý kolonel měl čtyři děti. Nestarší Jenda se narodil babičce už v devatenácti, pak byla Mařenka, Aninka a táta, tedy Cyril. O tomto dědovi toho nevím skoro nic, jen že chodil hrát karty s panem děkanem do kláštera na Mendelově náměstí.

Druhý děda Otakar Dokoupil byl taky voják a taky plukovník (nebo možná jen podplukovník). Určitě byl mladší, protože se aktivně zapojil do obou světových válek. Do té první nastoupil už v devatenácti letech. Byl velký sportovec a Sokol, na ruské frontě patřil mezi první příslušníky legií na Sibiři, kterou prošel jako mladý poručík, později kapitán úderného praporu, dnes bychom tomu říkali *commandos*. Ze Sibiře se vrátil přes Japonsko a Ameriku. Celá historie bojů a celé anabáze je vyličená v denících zmíněného úderného praporu, které po něm zůstaly včetně popisů bojů na Bajkalu, map a fotografií.

Vojenské dráze zůstal věrný i po válce. Hned na začátku okupace se jako důstojník zapojil do odboje. Obranu národa rozbilo gestapu bohužel hned zkraje okupace a po vazbě v Kounicových kolejích jej soudíli a popravili s ostatními členy Obrany národa ve Frankfurtu v roce 1943.

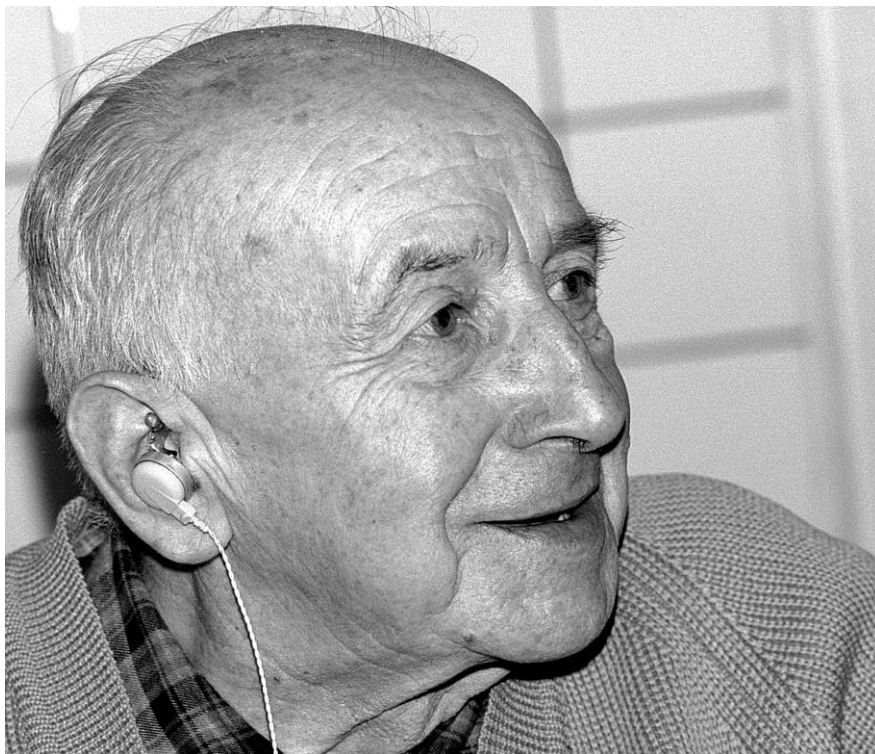
Měl dvě děti, Věru a Otta, čili babičku Věrušku a strýce Otyna. Babička zemřela mladá, ještě před válkou a ani se nedožila dostavění domu na Havlíčkově.

Selská větev

I když babička Věruška se narodila v Brně, tato větev má kořeny na venkově, tedy ve Svitávce. Ani se nepokouším popsat příbuzenské vztahy. Při návštěvě hřbitovů ve Svitávce i v okolních obcích se zdá, že tam jsou vzdáleně příbuzní snad všichni. Pamatuji se, že jako kluci jsme jezdili do Janovic (u Rožné na Vysočině), kde byla babiččina sestřenice. Měli veliký statek a nádraží pro nás vždy jezdili s bryčkou nebo se saněmi, koní měli snad deset (pak už žádné, jen traktory). To vše jim přirozeně sebrali, ale hospodařili dál v JZD, kdy byl strýc nakonec předsedou, a snad docela dobře, nikoho alespoň nezavřeli. Měli dvě dcery asi mého věku, které vyrostly v krásné slečny. Hrozně mi vadilo, že při každé návštěvě dostaly nějaké drahé hračky, velké panny i s pokojíčky. To mi ještě nedocházelo, že zpátky jsme vozili maso, vejčíka a uzené, někdy i husu. Byl jsem na svatbách těchto sestřenic, a to teda bylo. Žádná svatba na radnici, pěkně do kostela, řízky pro celou vesnici a protože motorové pily ještě nebyly, stromy pokácené přes cestu museli novomanželé pěkně přepižlat ručně – je snad jasné, že raději novomanželé dali láhev kořalky, aby se dostali domů. V paměti mi zůstaly dorty: v hostovské ložnici, kde i v létě bylo chladno, byla postel celá zarovnaná dortami, a aby toho nebylo málo, přes čela postel byly položeny fošny a na nich další tucty dortů. A na zemi zaskládáno krabicemi s miniminikoláčky, rohové zvlášť.

Husy jsme ale častěji dostávaly od tety Vlasty z Vážan, další babiččiny sestřenice. I oni měli dříve statek, a zřejmě docela moderní, s jeřábem na kydání hnoje z maštale, který jim také sebrali. Jednoho strýce zavřeli, údajně proto, že odmítl koncem války krmit partyzány, kteří podle něj pouze terorizovali obyvatel-

stvo. Teta Vlasta se nikdy nevдалa, byla totiž strašně tlustá, sotva se valila, prý nějaké domotané hormony, ale jak už to bývá, byla to veselá bytost a výborná kuchařka, kterou si najímali na svatby nejen ve Vážanech. A mlovela po hanácko.

V samotné Svitávce bydleli především strýc Oto Málek, řečený Otomálek a já si dlouho myslel, že se asi jmenuje Otomál, a teta. Vlastnili ve Svitávce obchod s potravinami a vlastně se vším od jehel až po zubní prášky a petrolej, a po znárodnění tam dál pracovali jako vedoucí. Neměli děti a po smrti dědy se starali o oba sirotky a podporovali je na studiích medicíny.

Strýc Otomálek býval za mlada velký švihák, na fotkách z první republiky mi připomínal Jana Masaryka – stejná hlava bez vlasů a bezvadný oblek. Vystudoval v Praze obchodní akademii a pokračoval na vysoké, ale školu nedokončil, protože usoudil, že zajímavější bude vydělávat peníze obchodem. Taky byl tak

trochu snob. Když továrník Lefbér (vlastně se jmenoval Löw Beer a byla to rodina, která měla spoustu zájmů, uměleckých sbírek a zajímavé osudy rozprostřené od Svitávky přes Švýcarsko po obě Ameriky), kterému patřila továrna a dvě velké vily na ostrově ve Svitávce, koupil jako první ve Svitávce auto, strýc musel mít hned to druhé.

Jeho krédem bylo „nemám dost peněz na to, abych mohl kupovat levné věci“). A kvalita to tenkrát opravdu byla. Tak třeba mamín zimní kabát, takové paletko kostkované. Tak to bylo nejprve strýcovo sako, štramácky kostkované. To se za války předělalo na zimník pro Otyna. Když už mu bylo malé, tak ho nosila mama. Tím to však ještě nekončí. Bylo už trochu ošoupané – tož se látka převrátila a švadlena z ní udělala příjemný dámský zimníček, mamín oblíbený. A mama ho nosí dodnes, jen si stěžuje, že je krátký a táhne jí na záda. Strýc si prostě látky uměl vybírat.

Obchod před válkou vzkvétal a přestože Svitávka je malá obec, v obchodě pracovalo i dvanáct lidí. Někdy koncem šedesátých let jsme v bývalém skladu dělali pořádek a našli spoustu pokladů: bedny pastelek, krásných účetních sešitů – řadu z těch věcí jsem pak normálně používal ještě na vysoké. Taky jsme našli extra primissimo mazání na koně s kafrem ještě pro C. a K. armádu, tak to jsme vyzkoušeli při volejbalu. Smrdělo

fakt skvěle. A to nemluvím o zásobách toaletního papíru, který byl tenkrát nedostatkový. Kromě zboží (vše zůstalo po znárodnění, jak to bylo, strýc se to v době, kdy to mělo ještě nějakou cenu, bál prodat, takže stodola byla plná starých beden, rozpadajících se krabic, lahví Šaraticy, koření Maggi v pěkných třílitrových baleních a malebných surrealistických zátiší tvořených rezavými hřebíky, zaprášenými sklenicemi, knoflíky a školními pastelkami) tam měl i kompletní sadu zemědělských strojů včetně mlátičky, sekačky a čerta, které před válkou pronajímal sedlákům, hospodařícím na pozemcích, které taky vlastnil (a jež teď má chudák babička Věruška, poslední zemědělec naší rodiny).

Obchodník musel být strýc více než zdatný. Dokládají to nejen čtyři domy a mnoho desítek zahrad parcel polních parcel ve Svitávce, ale i činžák v Brně a pěkné konto v bance. (Bohužel byl také vlastenec a jako takový nakoupil po válce balík vládních dluhopisů na obnovu republiky. I na ně se vztahovala měnová reforma.) V obchodě se ovšem neprodávalo jako dnes, kdy se jede jen na marže. To se třeba objednala bedna levných nožů z Německa, byly na váhu. V bedně byly plechové rybičky, perletí vykládané nožíky do dámské kabelky, myslivecké kudly, prostě co Němci nemohli prodat. Strýc to roztřídil, šunty dával klukům za nákup, dražší nacenil... ještě jsem jich na půdě ve Svitávce dost našel. Nebo měl licenci na výrobu lihovin. Koupil soudek lihu, rumovou trest', a byl z toho soudek tuzemáku. Když přidal dva tři litry jamajského rumu, byl z toho soudek rumu jamajského. Jestliže začal plesnivět salám, trochu se okartáčoval a byl z toho rázem salám trvanlivý. Že se ořechy prodávaly na Vánoce vyloupané a že neprodané kapry jedli všichni ještě v lednu, bylo samozřejmé. Prostě levně nakoupit, dobře prodat. Ovšem taky pamatuji, že když v neděli někdo neměl olej na vaření, zat'ukal na okno a strýc bez řečí šel a otevřel krám, aby ukázal, že to není žádný socialistický podnik.

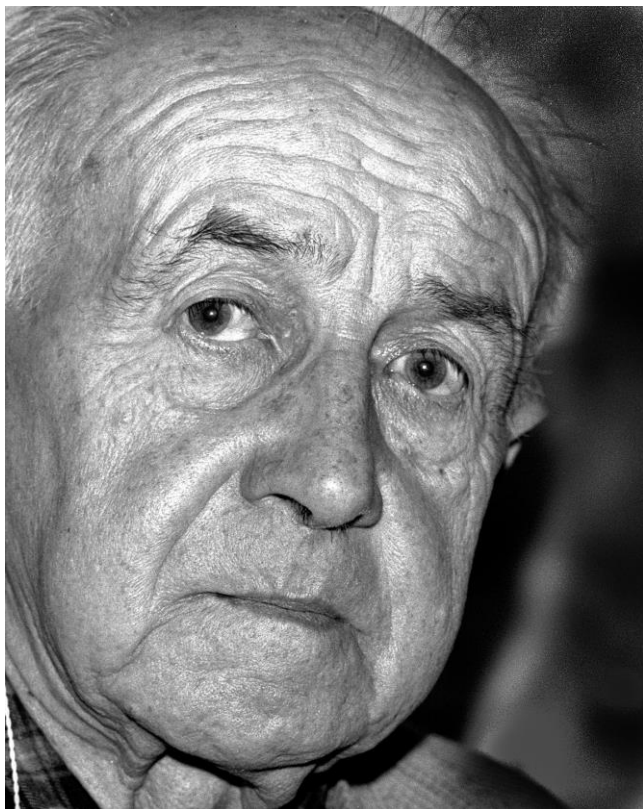

Nelze se tedy divit, že strýc byl zapřisáhlý antikomunista, což bylo v komunistické Svitávce na pováženou, ale naštěstí nebyl žádný hrdina a raději své názory ventiloval jen před námi. Navíc o všechno přišel po znárodnění a měnové reformě, takže mu nebylo moc co závidět. Pravidelně poslouchal Londýn a hrozně se přitom bál, že ho někdo

udá, takže měl rádio tak potichu jak jen to šlo. Bohužel byl hluchý jako poleno, takže rádio, a byla to pozitivá předválečná dvanáctilampovka Telefunken s velkým amplionem, řvalo na celou Svitávku. Neustále nadával na „ty blbce nahoře“. Byl něco jako strýc Skrblík – šetřil každou korunu, ale dary dával velkoryse. Když jsem tam jako kluk jezdil s mamou na návštěvu, před odjezdem jsme vždy zašli do krámu a do pytlíku mi z každé piksle (tenkrát se bonbóny vážily stejně jako cukr nebo mouka) nabral malou lopatičkou hrstku. Teta byla skrblík opravdový, pravý nemilosrdný kapitalista (akorát za socialismu se to těžko aplikovalo), a skvělá kuchařka. Na její játrové knedlíčky nelze zapomenout. A jelikož strýc byl náruživý myslivec, dělala nám i zvěřinu nebo jsme si zajíce a bažanty vozili do Brna.

Smrtí strýce a tety skončila vesnická perioda naší rodiny. Sice jsme ještě jezdili na zahrady (už ani nevím, kolik jich původně bylo), ale postupně jsme je odprodávali, někdy pod nátlakem, někdy docela rádi, až zbyla poslední jediná. V bývalém obchodě je dnes prosperující supermarket a sbírku strýcových loveckých pušek zabavila a rozkradla policie ještě za bolševika. A volby ve Svitávce i nadále vyhrávají komunisté.

Městskými pokračovateli selské větve jsou babička Věruška a strýc Otyn. Bydleli nejprve v Chebu, kam byl dědeček převelen, a pak v Brně, v domě, který postavil jejich otec. Starala se o ně zlá kuchařka Mařka (tak to, pokud si pamatuji, říkala babička Věruška) a po jeho zatčení to měli dost těžké (to ostatně i po vál-

ce, legionáři byli pro komunisty jako červený hadr pro býka). Otyn dodělal medicínu, to si už pamatuji, hrávali jsme doma fotbal v předsíni, a místo do nemocnice v Brně narukoval na vojnu a hned poté dostal umístěnkou na východní Slovensko a pak do Podbrezové. Všude okolo byly hory a já jsem u něho strávil několikrát skoro celé prázdniny. Byl blázen do sportu, to on mě přivedl k volejbalu, naučil nakonec i plavat, koupil první elektrický vláček, pak první foťák, první hodinky, první stan i první filmovou kameru. Projeli jsme tehdy celé Slovensko na jeho skútru Čezeta. Když se na to podívám z odstupu, musel jsem ho přes prázdniny tehdy pěkně otravovat.

Dlouho se neženil (možná chtěl, ale ona nebo ony ne), nakonec si vzal o dost mladší kolegyni Lenku z

ORL a měli čtyři děti, malá Lenka zemřela velmi brzo. Dva kluci, Andrej a Martin, jsou zubaři, nejmladší sestřenka Eva je učitelka. Žijí teď v Lučenci, bratřenci pracují v Česku a jejich rodiny se vesele rozrůstají.

Rybákovská větev

Čtyři potomci starého kolonela byli zcela rozdílných nátur a tomu odpovídají i jejich životní příběhy. Nejstarší syn Jenda (1903 – 1990) se pro pokračování ve vojenské kariéře starého kolonela moc nehodil. Na vojně mu bylo tak smutno po Máničce (s níž se nakonec oženil), že to musel řešit přímo kolonel. Jeho postup se ovšem Máničce pranic nelíbil. Poslal totiž milému synovi stovku s tím, aby nenaříkal a šel raději do bordelu. Milý Jenda si stěžoval Máničce a ta mu další vojenskou kariéru zatlhla. Jenda pak vystudoval práva. S Máničkou měli Jirku a Janu. Jenda vedl život poklidný a jeho náruživým koníčkem bylo sbírání známek.

Jirka je, na rozdíl od otce, povaha dobrodružná a podnikavá. Horolezec, jeskyňář a geolog, znalec mnoha řemesel souvisejících s těmito koníčky, od šití péřových bund, výroby horolezeckých skob a úvazků až po broušení minerálů, které jako geolog uměl hledat a jejichž prodejem financoval své zahraniční výlety. Vzal si moc milou Martinu čili Inku, odstěhovali se do Tábora a věnovali se dílem učení na místním gymnasiu, dílem pěstování sazenic boroviček a chování bizonů amerických na Šumavě.

Dcera Jana pokračovala v právnické tradici, vzala si spolužáka právníka a usadila se v Třebíči, kde mají advokátní kancelář. Mezitím ovdověla a v tradici pokračují, domnívám se, její dcery či aspoň jedna z nich.

Druhým synem kolonela byl Cyril, alias tata či dědeček Cyrilek. Narodil se v roce 1923 a do války byl určitě rozmazlován nejen svými dvěma staršími sestrami, ale navíc i Májou. Předurčen ke kariéře právníka se věnoval sportům příslušným pro toto povolání, totiž tenisu a ježdění na koni. Z kolektivních sportů měl

upřímné obavy. Být snobem za bolševika bylo přirozeně s ohledem na výši platu nákladnější než kdy jindy. Skvělá právnická kariéra se jaksi nekonala, dělnický původ neměl ani zdaleka a nevylepšil mu jej ani sňatek se sirotou po legionáři, která měla titul a vlastnila dům. Tím pádem mu nezbylo než snoby pohrdat, což nebylo zase tak obtížné, protože šlo obvykle o zvláštní druh – snoby podle komunistického způsobu.

Strýc Otomálek si jej, než mu svěřil sirotu, totiž babičku Věrušku¹, nechal důkladně prověřit domovnicí domu, kam se rodina nastěhovala poté, co jejich byt byl vybombardován. Nestálo ho to víc než pikslu nedostatkového kakaa, a protože reference byly vesměs kladné (ani domovnice ani Otomálek netušili, co může přijít), byla svatba a pak už jsem přišel na svět já. Vlastně ne – nejprve se narodil Michálek, ale bohužel hned zemřel. Následovala léta budování socialismu (tak se tomu říkalo tenkrát) či útlaku a nesvobody (tak se to říká dnes). Ale o tom později.

¹ Nikdy jsem se nedozvěděl, kdy a jak se seznámili a kdo je dal dohromady. Možná to byla událost zcela bezvýznamná a náhodná, ale taky se můžeme domnívat, je zahalena tajemstvím proto, že šlo něco velmi romantického či naopak tragického. Rozhodně se nepotkali ve školce.

Mája

Zde je nutno udělat malou a jejich postavení i oni měli služ-
Vítka to byla bába (a její muž
Zuzku bába Mája a pro babičku
v patnácti letech a už v rodině
babičky a stala dalším členem
dcery kolonela, jimž pomáhala při
ních návratů z nich, a pak se na-
ni byl tak trochu jako syn, a to
rozmazlovala, ovšem já jsem si to

mečně. Nejhorší, co jsem provedl, byl pokus o utěsnění elektrického vedení k vláčku, když jsem ho nejprve nastavil dvěma šňůrami od žehličky. Vymyšlené to bylo dobře, jen materiál – neizolovaný drát – se k danému účelu moc nehodil. Explodovalo to kolosálně, dílem i proto, že pojistky v bytě tata zásadně spravoval sám, nejlépe drátem, a postupně jim přidával na síle.

vsuvku. Jako každá rodina v té době
ku. Tata i já jsme jí říkali Mája, pro
děda), pro Aninu Májinka, pro
Věrušku paní Marie. Přišla
zůstala. Nahradila nám chybějící
rodiny. Byla stejného věku jako
sjednávání rande a zakrývání pozd-
rodil můj táta, který, myslím si, pro
nemluvím o sobě, mě taky pěkně
zasloužil. Zlobil jsem jen výji-

Mája a já

Mája bydlela u nás ve spodním bytě, vypravovala mě do školky a potom do školy, což spočívalo především v tom, že mi uvařila krupičnou kaši a přinesla mi ji do postele, protože všude jinde byla zima. No, možná jsem byl i trochu rozhýčkaný a v kuchyni nebyl stůl. Byla to kuchyň moderní, s na míru vyrobenou linkou podle tatova návrhu, dalo se tam tancovat, ale stůl chyběl. Takže já jsem snídal v posteli kaši a k tomu jsem si četl přesně do čtvrt, pak jsem se oblékl, přesně v půl zazvonil spolužák, kterého vypravila zase babička, a šlo se do školy. Mája se starala o babičku Vilemínu, která tehdy ještě žila, ale už to s ní bylo špatné. Jednou měsíčně bylo velké prádlo, to se roztopil kotel v prádelně a tata s Májou prali ručně v neckách. Až pak

pořádili naši pračku se ždímačkou. Mandl byl (vlastně ještě je) na půdě a je dosud funkční, až na to, že na prádlo udělá krásnou fialovou čáru. Nehledaný výsledek mého pokusu, zda lze vymandlovat inkoustovou tužku: ano, možné to je.

Mája se nakonec provdala a stala se z ní paní Hemzalová (vlastně ani nevím, jak se za svobodna jmenovala). Čím dál víc času trávila v Bořitově, kde měli domek, a já jsem tam byl vždy celé prázdniny s nimi. Pan Hemzal byl vdovec a měl dva syny. Ten mladší studoval v Praze techniku a pak tam i učil, zabýval se klimatizací budov. Prý byl velmi přísný examinátor. Nakonec to dotáhl daleko, několik období byl děkanem a pak i rektorem. V Bořitově jsem si hrál s jeho hračkami a někdy i s ním. Mája byla dost nábožensky založená a pan Hemzal zase nevěřící komunista, nicméně bořitovský důstojný pán k nim často chodil na oběd, jednak proto, že Mája skvěle vařila, jednak kvůli kostelu. Pan Hemzal byl totiž natěrač a na kostele bylo práce pořád dost a dost. Pamatuji se, jak mě překvapila velikost ciferníků a ručiček kostelních hodin,

když je přivezli do jeho dílny. (Ovšem jeho specialitou bylo natírání zahradních trpaslíků, v Bořitově jich měli fakt hodně.)

V Bořitově bylo pěkně a pořád se něco dělo. Kromě žní, kdy mou povinností jako pětiletého pomocníka bylo klást povřísla (za domem bylo i pole, kde se pěstovalo vše pro prase a králíky), a zabíjaček se stále něco přestavovalo, vylepšovalo, trhalo a sklízelo a občas hrálo i kino. Našel jsem několik ročníků rodokapsů a ty jsem tam četl. O už nevím čem byly, ale voněly divně plesnivinou.

Pan Hemzal, Mája, já a Hanka

Mařenka

Mařenka byla něco jako enfant terrible rodiny. Na rozdíl od Jendy, jehož povaha byla solidnost sama, a tiché Aniny to musela být pěkná uličnice, aspoň podle historek, které znám od Máje. (O Anince nevykládala žádnou, o Jendovi od ní mám jen jednu – tu jak napsal domů z vojny Mániče, že se mu moc stýská.)

I s Mařenkou měl koslo-venské armády si namluvila Němce a chodí v dirndlu. (Zkusí a kolonel zakročil. Mája rande a podávat jí dirndl i Ma-řenka.) Ať už to vzala a byla z ní nakonec kolonel nevím. Nasyn, snad Alexandr, Xandlovi. Mařenka i ona, ale Xandl i přes četné Walter byl velký

lonel problémy. Jako vojákovi česmu moc nevonělo, že dcera do Německého domu tan-covat la to i na ulici, ale to už bylo příliš jí pak musela chodit domlouvat oknem, kterým vy-skakovala tajně bylo jakkoliv, Waltra si na-konec nec Marianne Bukowansky. Jak to rodila se jim dcera Karla a poté protože Mája o něm mluvila jako o dostali tuberkulosu. Ona se vyléčipobyty v Tatrách umřel. sportovec a lyžař. Když musel na-

rukovat, sloužil u horských myslivců a strážil slovensko-českou hranici. K jeho smůle se s ovšem před koncem války ukázalo, že je jednou čtvrtinou Žid a z vojáka se stal vězněm v koncentráku. To ho zachránilo hned dvakrát. Napřed unikl bojům na východní frontě a poté, jako uznaná oběť nacismu, unikl odsunu. Byl to zřejmě velmi podnikavý člověk, protože vzápětí se stal národním správcem někde v Sudetech. Zřejmě byl velmi úspěšný, především dokázal dobře vycházet se sovětskou okupační správou.

Naštěstí jeho správování se nějak pokazilo ještě před Únorem, ale zavčas dokázal s využitím propustek od sovětských důstojníků a s přidělovým benzínem zmizet. I s Mařenkou a Karlou odjeli do Rakouska za Willim, což byl kamarád, zřejmě do Mařenky platonicky zamilovaný. Bohužel byl malý a kulhal. S ním si pronajali v Alpách horský hotel a chtěli podnikat, i když si myslím, že Walter chtěl spíš lyžovat. Hotel však neprosperoval a tak dříve než zkrachovali, využili nabídky a emigrovali do Austrálie. Willy zůstal ve Vídni a u sportu zůstal. Stal se šéfem sportovního oddělení obchodního domu Herzmansky na Mariahilferstrasse a k naší svatbě nám poslal svatební dar, který Mařenka podle našeho přání vybrala z katalogu.

Australský příběh připomíná trochu Betty MacDonald. Už cesta nezačala dobře. Svoje cennosti, rozuměj zlato, ukryli pod podšívku kabátů, jež se jim podařilo zapomenou na korbě nákladáku, který stopli někde v Alpách. Začátky byly tedy krušné, i když o nich Mařenka vyprávěla jako o velké srandě. Začali nejprve pracovat pro jednoho podnikavce, který si vymyslel, že bude čistit peří. A to peří slepičí, když husí nebylo. Slepice bylo dost a peří taky, čistírna snad i fungovala, ale to peří nechtěl nikdo. Nakonec bylo peří všude a až ho nebylo kde skladovat a schylovalo se k bankrotu, milého podnikavce i bez výplaty opustili a začali zase jinde.

Nicméně v Austrálii se po pár peripetiích uchytili a zručný Walter brzo dokázal z prosté garáže vybudovat prosperující autoservis. A protože v Melbourne se moc lyžovat nedalo, vrhl se na motorky. To nebyla zrovna šťastná volba. Sotva se zdálo, že budou patřit mezi další úspěšné australské přistěhovalce, pořídil si závodní stroj a při jedněch závodech se zabil.

Mařenku to vzalo a dosud latentní tbc opět napadla oslabený organismus. Mařenka skončila na dost dlouho v nemocnici a sanatoriu a péči o Karlu převzaly jeptišky. Nakonec to skončilo docela dobře. Mařenka se uzdravila, i když jen s jednou plicí. Zato z Karly udělaly jeptišky bigotní katoličku, což se prakticky projevilo v tom, že máme v Australii šest prabratranců a jednu prasestřenku. Nejstarší je Peter Cox, podle angličtiny v mailech asi dyslektik, ale zručný instalatér, pokračující v rodinné instalátérské firmě. Nejmladší je Christine, dnes už taky vdaná a s dětmi, a pak je tam Andrew, ten si vzal moc milou Thajku, které se říká „Nuch“, ale jmenuje se Supaporn, měli budhistickou svatbu a žijí různě po světě, naposledy jsem posílal mail do Egypta nebo možná do Brazílie, on je snad něco jako inženýr. Pak ještě Stephen a Bernard, ale ty další už bych si musel vymyslet, s nimi jsem si už maily neposílal. Jsou rozeseti po celé Austrálii, Christine je v Perthu. Jejich táta Cox je už v pánu a s Karlou se moc rozumně mluvit nedá, snad jen o modlení. Ale musel to být pěkný zážitek, když se sešli všichni doma. Pokud vím, měli tam i celou tělocvičnu a později ji přebudovali na kulečnickový sál.

Mařenka se musela živit sama a protože měla obchodní akademii, nakonec se uchytila a vypracovala až na šéfovou účtárny. Postupně si našetřila na cestu do Evropy, napřed ale musela našetřit na nový chrup, to je prý v Australii nutnost, zuby se tam kazí, snad prý kvůli kvalitě vody, a stojí to fůru peněz. Vybavena novými zuby přiletěla poprvé někdy v roce 1967. Byla moc milá a příjemná a taky s ní byla sranda, zejména její čeština vedla ke groteskním situacím. Přivezla hodně diáků, takže šla koupit promítačku. V obchodě ovšem požadovala *projímač*. Na pasovém oddělení policie jí málem zastřelili, protože po skončení jednání se hrnula k poručíkovi podat mu ruku, což ho tak překvapilo a vyděsilo, že nestačil ani tasit, v panice stiskl červené tlačítko pod stolem a vyvolal poplach na celé Lenince. U nás se jí moc líbilo, až na to, že poté, co se nabaštila v lese borůvek, musela odjet do Vídně si nechat vybělit své drahocenné zuby. Svěřit je socialistickému doktorovi striktně odmítla.

Pak přijela ještě několikrát, ale to už s Waltrem druhým, který byl Němec jak poleno, malý Napoleon. Strašně mu vadilo, jak komolíme němčinu, takže se sním raději nikdo nebavil. A taky se bál, že ho tu zatkou jako válečného zločince, protože kdysi utekl Francouzům, kteří jej po válce chytli jako šéfkonstruk-téra jakési pistole – válku totiž strávil za rýsovacím prknem. Aspoň to tvrdil. Tento Walter se taky zabil v autě, ale to už mu bylo osmdesát.

Škoda, že revoluce přišla až po smrti Mařenky. Byla by to mohla být zajímavá cesta do Austrálie. Už jen ta představa večírků postupně u každého bratrance!

Anina a Izuš

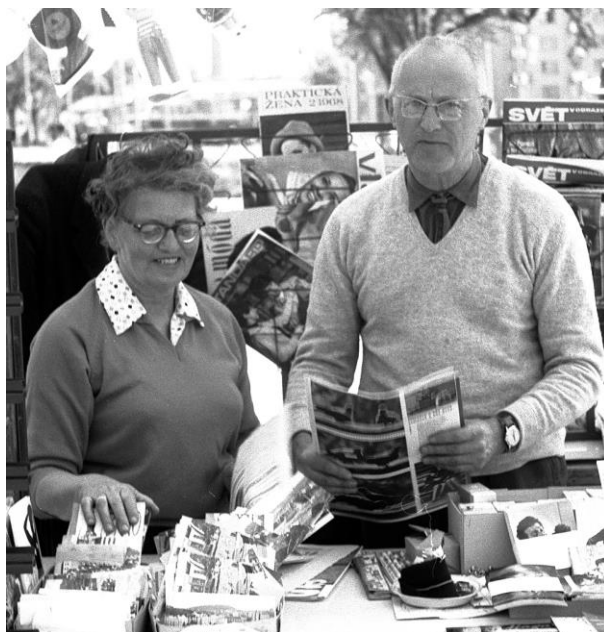
Anina se říkalo další tetě. malá, nezajímal ji žádný sport družkou svého Izuše a přítelbovali. Protože neměli děti, v podstatě žili z jejího platu tak si zkoušela přivydělat všelivnin na výstavišti. Jinak děláchodili za směšně levné režijní lísky na představení. Milovala operu a já jsem často sedával ve služební lóži osvětlovačů nebo stál v portálu vedle hasiče, to stačilo dát panu Růžickovi krabičku Globusek a pustil mě tam, i když bylo jinak vyprodáno – tedy lepší místa, na bidýlko jsem nechodil. Jakmile postavili nové divadlo, bylo po operách, nebylo tam ani bidýlko, ani klapátko a ani lóže pro osvětlovače, ale zase jsem mohl chodit na činohry.

Byla pravým opakem Mařenky. Byla a jejím údělem bylo být věrnou kyní všech, kteří se kolem něj pohyvovala se o to víc nám. S Izušem účetní, moc peněz nikdy neměla a jak – třeba prodejem zmrzliny nebo la účetní v divadle a všichni jsme

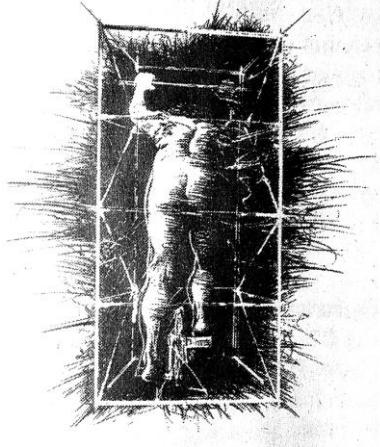
Izuš, tedy Josef Šafařík, byl filosof. Vlastně původním povoláním stavební inženýr, byl z rodiny, která vlastnila (a dnes zase vlastní) cukrárnu v Líšni. Mimochodem, když byste potřebovali pro někoho dort v podobě řízku na chlebě, klidně vám ho udělají, akorát místo strouhanky budou strouhané mandle. A nebo si přinesete (čistou!) lopatku a oni vám na ni naaranžují pěkné velké hovínko i s karamelovým čuráním. Izuš (nikdy jsem se nedozvěděl, proč Izuš, ale říkali mu tak všichni, i pan president) tedy vystudoval tech-

niku jen kvůli přání rodičů a myslel si, že bude spíše psát, jenže velký Únor mu udělal čáru přes jeho plány. Těsně před tím ještě dokončil svoji, myslím, že nejlepší, knihu *Sedm listů Melinovi*, již napsal především za války, kdy se skrýval před totálním nasazením a která vzbudila slušný ohlas na to, že šlo o mladíka, který filosofii nikdy nestudoval. Pak musel do pracovního procesu stavět mosty. Nevím, zda trpěl více tím, že neměl čas na psaní, komunistickou idiocií nebo jen nutností stýkat se s lidmi zcela materiálně orientovanými. Záhy si však přivodil pracovní úraz, když spadl do jakési jámy a (s vydatnou pomocí babičky Věrušky) získal invalidní důchod. Jakmile se trochu uzdravil, pustil se hned do psaní, přestože publikovat už samozřejmě dávno nemohl.

Anina a Jenda prodávají noviny na veletrhu

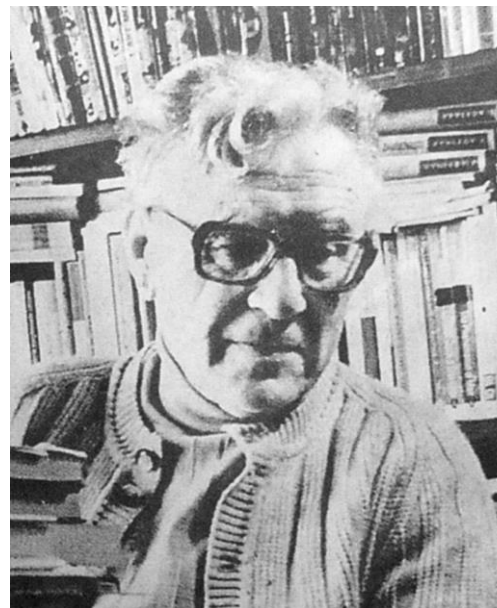
JOSEF ŠAFARÍK
SEDM LISTŮ MELINOVÍ

několik kratších esejí, předmluv a komentářů, většina pak vyšla až po revoluci.

My jsme jako kluci chodili hlavně za Aninou, s ním jsme toho moc nenamluvili, protože pořad psal a studoval. Jen na výletech, na které rád chodíval, a potom o Vánocích, které trávil tradičně u nás, bylo více času, to se bavil hlavně s tatou. Jeho pracovna byla plná knih v nejrůznějších jazycích a obrazů, které mu jeho přátelé věnovali, ty jsem mu záviděl, hlavně od Medka a Koblasy. Anina nám a potom i mě některé dávala jako dárky, hlavně menší věci, grafiky, které neměla už kam pověsit. Taky jsem miloval výlety na Bítov, kde jako kastelán působil Kuběna (toho jsem tedy nemusel, byl hrozně upovídaný, naštěstí nás si moc nevšímal), za kterým jezdili umělci a Aninka tam přes léto dělala průvodkyni.

V jeho bytě se scházela vybraná společnost literátů a výtvarníků, většina jich potom během normalizace skončila v disentu. On byl dost skeptik a co se týká politiky či ideologie, velký pesimista. Ani nevím, jestli podepsal Chartu, a i když Havel a další ho v Brně navštěvovali, nepamatuji se, že by on do Prahy někdy jezdil. Když v šedesátém osmém roce všechny zachvátila euforie z přicházejícího uvolnění, už někdy v květnu tvrdil, že to Rusové nebudou trpět a dopadneme jako Maďaři. V té době se mu také podařilo vydat pár článků v literárním sborníku Podoby a

První mezi českými pesimisty

Uplýnulo sto let od narození Josefa Šafaříka, myslitele v našich podmínkách ojedinelého svou důsledností

noval mu všechnen čas i energii a rukopis cizeloval neuvěřitelně pedanticky. Vše bylo napsáno tužkou drobným písmem na osmerkách papíru,

Specifickým ohlasem byl i zásah StB. Policie podrobila Šafaříka na přelomu let 1975/1976 sérii výslechů i domovní prohlídce, při níž z jeho pracovny zmizela řada cenných samizdatů. Jeho vlastního díla se policejní zásah nedotkl, protože Šafařík byl zvyklý už z časů německé okupace zálohovat své rukopisy kopiemi ukládanými u přátel. Policejní interest o Šafaříka, tak jako o ostatní autory Šlépěje v okně, trval i v osmdesátých letech. V téže době, kdy se v disentu šířil zájem o Šafaříkovu osobu, což se projevovalo stoupajícím počtem návštěv v Grohově ulici, zrály i předpoklady k završení osobitého díla. Stárnoucí autor chtěl shrnout své názory v reprezentativním textu.

ne-
zdá-
tím
mé-
ztrá-

Spolu s radikální kritikou technické civilizace Šafařík teoreticky odmítal i spolupráci s veřejnými institucemi, jež chápal vesměs jako utlačovatelské síly. Temnější stránky Šafaříkovy radikality v šedesátých letech ilustruje knižní drama Noční můra.

a nechtěl nám dělat potíže, protože mu bylo jasné, že by tím mohl vyprovokovat nepříjemný zájem StB o naši rodinu. A také měl u nás na půdě uložen kufr těch popsaných osmerek svého rukopisu, o nějž se hodně strachoval. Kupodivu StB mu skoro nic z jeho díla nedokázala zabavit. Ostatně byl na takovou opatr-

nost zvyklý ještě z války, kdy se ukrýval před nuceným nasazením. Tak třeba své návštěvy zval zásadně tak, aby se u něj lidé nemohli potkat.

Uznání se dočkal až po revoluci, když se jeho přátelé a především Havel zasadili o možnost vydání jeho prací. Několik obětavých dam a přátel se ujalo přepsání rukopisu do stroje. Práce to byla pro vraha, neboť neustále měnil, vylepšoval a formuloval text. Musel při tom trpět, když cítil, jak mu ubývají síly, ale nakonec šla *Cesta k poslednímu* do tisku. President Havel,

kte-
boť se mu formulace ne-
la dokonalá. S námi se
pádem stýkal čím dál tím
ně. Měl pocit, že je to
ta času, což asi také byla,

K poslednímu paradoxu Šafaříkova života patřil i fakt, že filozof celý život odmítající jakýkoliv vztah s mocí získal po roce 1989 z rukou prezidenta Václava Havla Řád T. G. Masaryka. Vážil si toho?

Byl jsem přítomen, když na jaře 1991 přebíral čestný doktorát Masarykovy univerzity, a měl jsem tehdy dojem, že je zdvořile nad věcí. Nevzpomínám si na jeho reakci na vyznamenání od prezidenta, ale myslím, že jej vždy velmi těšilo Havlovo přátelství a že všechny pocty, jichž se dožil na konci života, bral jako potvrzení, že dělal dobře, když celý život pracoval na své vizi. Ješitný byl po tom všem, co viděl, pramálo. A na to, že byl literát, skoro vůbec ne. Byl spíš pedant. Chtěl, aby jeho myšlenky byly chápány dostatečně přesně. Svým způsobem

s nímž se přátelil už od šedesátých let, vyznamenal Izuše Masarykovým řádem, dostal čestný doktorát filosofie. Paradoxem bylo, že do té doby nepřekročil práh této fakulty, i když bydlel naproti ní.

Anina se dočkala toho, o co se snažila vlastně celý život - Izuš byl uznáván, jeho práce oceněna. Přežila jej jen o pár let. Nakonec se o ni starala jen babička Věruška, anděl strážný. Slavnější přátelé a známí Izuše měli jiné starosti.

Tata

Můj táta se narodil o hodně později než sourozenci a myslím, že Májinka i jeho dvě sestry jej pěkně rozmazlovali. Tenkrát se tolik nesportovalo. Hrával tenis, to patřilo k bontonu, a jezdil na koni parkur, předpokládám, že spíše na přání starého kolonela, který byl u kavalerie. Jak se na tyhle sporty dívali komunisti říkat netřeba. Zajímala ho hlavně hudba (i když měl hudební sluch stejně strašný jako já), umění a literatura. Hluboce pohrdal dechovkou a masovou zábavou vůbec. Televizi jsme nikdy neměli, z Karla Gotta mu naskakovaly pupínky.

Mamu – babičku Věrušku – i nás kluky měl rád, i když jeho výchova byla přísná a při jeho povaze cholerika dost hysterická. Pamatuji si na mamino „lass ihn, lass ihn!“, když někoho z nás řezal rákoskou – rodiče totiž mluvili před námi německy, nejprve proto, abychom jim nerozuměli a pak, abychom se tím učili.

Vystudoval práva a začal jako podnikový právník, ale myslím, že ho to moc nebavilo, především ho štvala arogance a plebejskost dělnických kádřů. Proto nikde dlouho nevydržel, vždy se s někým pohádal. Obvykle se šéfem nebo kádrovákem, a když se k tomu přidala nechuť jezdit na společné zájezdy či brigády (= chlastačky), není se čemu divit. Z právníka se na čas stal vedoucí odbytu mazacích čerpadel a odlitků a poté dokonce šéf autodopravy, což bylo poněkud ironické, protože neměl ani řidičák. Řečí kádrových materiálů „v kolektivu byl oblíbený“, zejména díky sepisování žádostí o rozvod, alimenty a jiným právním poradám.

Rád se rýpal na zahradě, hrozně vytrvalý, ale o jeho manuální zručnosti by se daly vyprávět příběhy. Jak někde bylo více než pět šroubů nebo dokonce elektrina, nastal problém. Jako kluk jsem dostal soupravu dětského nářadí – malé kleštičky, pilky, libelu, svěrky, prostě všechno, co by bylo v baráku potřeba, a bylo to i funkční, jenže v dětské velikosti. Tak tohle si chodil půjčovat, protože kromě kombinaček s ulomenou čelistí, starého šroubováku a pilky na meruňky svoje nářadí neměl. Když potřeboval někde udělat díru, vypaloval ji rozžhaveným hřebíkem, dokud jsem nedostal na vánoce vrtačku na kliku. S tou se hodně zdokonalil.

Moc peněz jsme nejspíš neměli a spořit jsme taky zrovna neuměli, takže sháněl všelijaké bokovky – ale mimo svůj obor, to se dřív moc nesmělo. Takže se dost šetřilo, jen na knihách, cigaretách a kultuře moc ne. A taky na šatech pro mamu – ta se nosila jak ze žurnálu, jak se tenkrát říkalo. Když jsem chtěl nový fotoaparát (ten první jsem dostal od Otyna, to byl jen takový bakeliták), dohodli jsme se, že mi do prasátka bude dávat všechny tříkoruny, které najde (to byla tenkrát novinka, kovové tříkoruny). Prasátko jsem pravidelně vážil a za předlouhý rok jsme šli s pytlíkem tříkorun smíchaných se zbytky střepů z prasátka do foto-kina.

Období normalizace nesl těžce, i když se ho vlastně moc nedotkla – k jeho štěstí ho ze strany vyhodili už v padesátých letech. Naštěstí našel místo podnikového právníka u svého kamaráda, takže se držel

raději dál od politiky, nejspíš taky kvůli nám.

Zabilo ho auto ještě před narozením Hanky.

Babička Věruška

Mama - babička Věruška - pochází ze Svitávky. O ní netřeba nic psát, tu je třeba navštívit a rovnou se jí zeptat. Ovšem pozor, stále je to psychiatr a chodící diagnostik duševních odchylek a úchylek. Jakmile začne být vážná a laskavá, znamená to, že diagnosa byla stanovena a že přešla do profesionálního terapeutického režimu, kdy se nevtipkuje. Pokud se jeví jako vtipná a zábavná, je to s vámi nejspíš v pořádku. Je tu i druhá možnost, totiž že za zábavnou považujete její profesionální

polohu,
tudíž že
diagnosa
už byla
stanove-

na. V takovém případě se řadíte mezi šťastné i když trochu natvrdlé blázny.

V životě to právě snadné neměla. Nejprve jí zemřela maminka, a potom popravili otce, takže zůstala sama s bratrem. Vystudovala medicínu a věnovala se psychiatrii na klinice v Brně v době, kdy tento obor procházel významnými změn-

nami po objevu psychofarmak. Z kliniky ji však záhy vyhodili a pak dojížděla do Židlochovic, to bylo těžké. Ani zdraví neměla nijak pevné. První dítě zemřelo při porodu – Michal. Při sepsi po zánětu stoličky ji zachránil penicilín, tehdy zdaleka ne zcela běžný. Potom zase zánět obličejového nervu, z něhož se dostávala řadu let a následky jsou patrné dosud.

V roce 1979 se zabil tata a na ní zůstala starost o dům na Došlíkové, několik zahrad a k tomu její pacienti. Jak vše zvládala mi není jasné. Pak se dala dohromady s Vladimírem, který také ovdověl a s nímž se znala z dřívějších. Myslím, že jeho bezprostřednost a podnikavost jí nabila novou energií, i když držet s ním krok bylo rozhodně velmi náročné, na druhé straně jí podporoval a pomáhal v jejích starostech o dům a zahrady. A jeho záliba ve vaření a kulinářských požitcích dodala babičce Věrušce pěkných pár kil navrch.

Otyn

Otyn je babiččin o čtyři roky mladší bratr. Medicínu vystudoval v Brně, ale poslali ho na umístěnkou na Slovensko. Marně se řadu let pokoušel dostat zpět do Brna, nakonec se tam oženil a zůstal. Naučil mě hrát volejbal a vůbec přitáhl ke sportu. Jezdil jsem k němu na prázdniny do Podbrezové, kde pracoval jako závodní doktor v železárnách. Tím pádem měl v každé vesnici několik známých a když třeba píchl někde na skútru, nebyl problém, ani nepotřeboval rezervu. Na noční pohotovostní službu měl speciální kabát s velikými kapsami, aby nemusil nosit klobásky a jiné pochutiny v lékařské brašně. Taky mi koupil první foťák. Jezdili jsme spolu do Tater a po Slovensku se stanem, to mi bylo tak deset až dvanáct. V Podbrezové sice chcipl pes, ale okolí bylo krásné a jako doktor, navíc svobodný a modrooký blondák, měl vysokou prestiž a taky spoustu peněz, akorát že nevěděl, co s nimi.

Moderní doba

Logicky by se teď mělo přejít k mladším generacím. Jistě uznáte, že to je chůze po tenkém ledě, tanec mezi vejci. Jsem si téměř jistý, že bych každého sice nechtěně, zato však propracovaně rafinovaně urazil. To bych v žádném případě nechtěl. Sice si rád z lidí utahuji, ale rozhodně nemíním sdělovat, co si o nich myslím. Být upřímný, to by rozhodně nebylo fér. A pokud by snad někomu čirou náhodou nevadilo, co jsem o něm napsal, určitě by vadilo, co jsem *nenapsal*. Přikládám tedy jen něco obrázků, snad nenapáchají tolik škody.

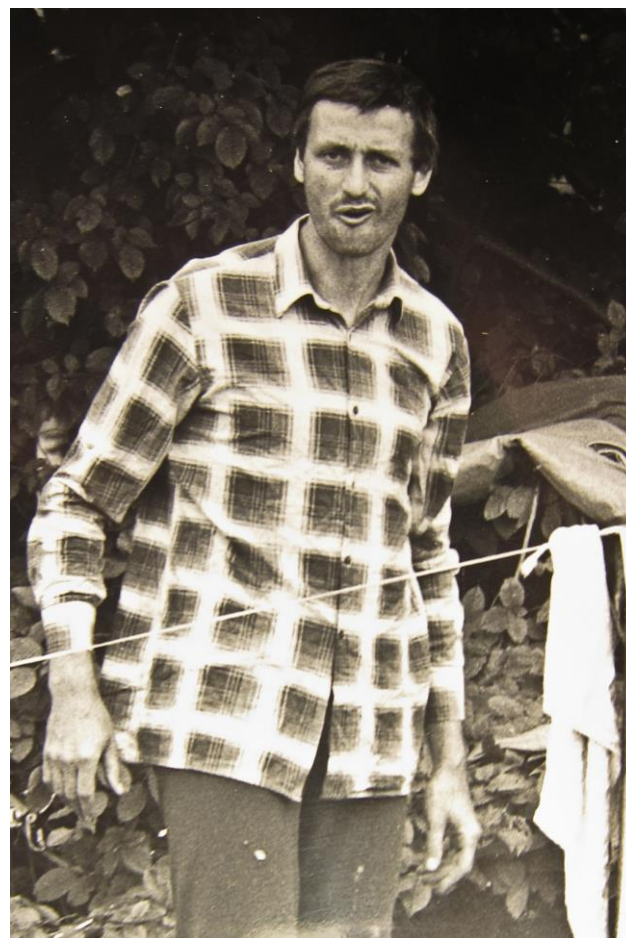

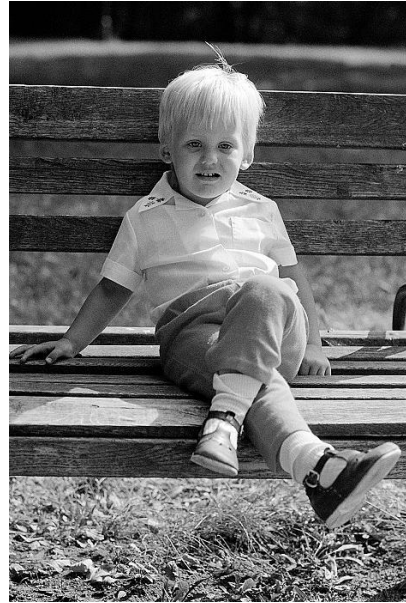
Hřebec Souvignon na startu *Velké pardubické*

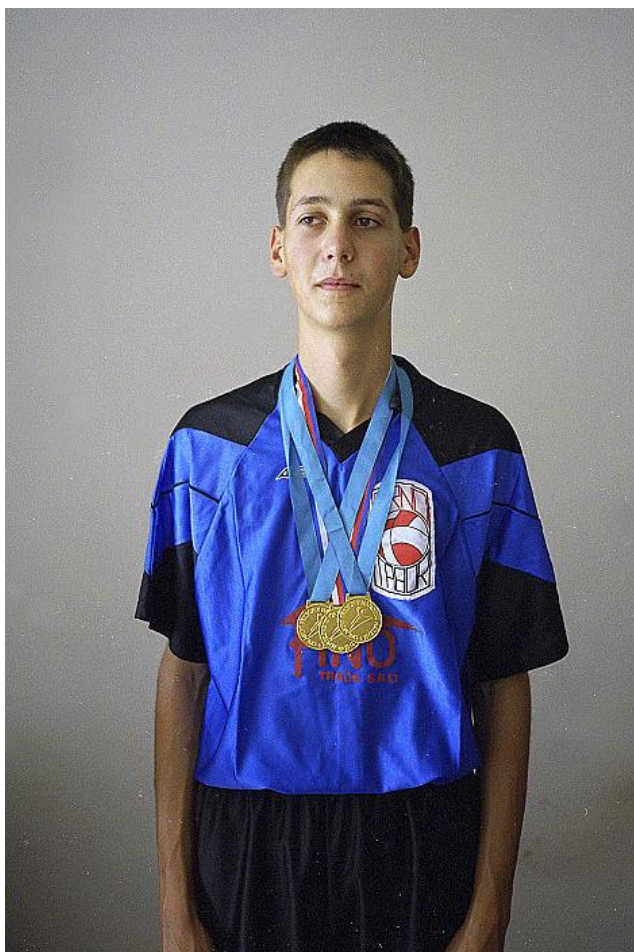

Mama osmdesáté narozeniny

ÚVOD	5
POČÁTEK	7
PREHISTORIE	10
VOJÁCI	12
SELSKÁ VĚTEV	15
RYBÁKOVSKÁ VĚTEV	22
MÁJA	24
MAŘENKA	27
ANINA A IZUŠ	31
TATA	36
BABIČKA VĚRUŠKA	38
OTYN	40
MODERNÍ DOBA	41